

BERRI ON BAT

Aita Olabide'ren ITUN ZARRA

Berri onak artzeko, ordu guztiak dira onak.

Klinika batean nengon. Ebaikuntza sakon bat egin-berri. Bisi-tari batzuek oe-inguruan. Andik laister beste bat geiago. Zalapar-ta zeriola, beti bezela.

—Ezetz asmatu zein dakarkidan, emen, nere ondoren?... Fos-ter Dulles. Aizenabar'en Sekretarioa ber-bera...

Eta ba'zirudian alaxe, ondotik zetorrenak. Yanki-jantzi ja-torra soñean... Bañan alzacuello beltza papar-aurrean. Apaiza. Yanki izateko, orratik, oñetatik burura beatz batzuek eskas... Parrez-parrez egin zuan sarrera nere gelan... Par ura, aspaldida-nik ezaguna nuan nik. Aspalditxoan ikusi gabea, ezik.

Une labor bat, oroi-naiez egin ondoren, nik hapatean:

—E-txe-be-rrri! Nun abil, motell?

Bañan bera, aurpegira begira-begira, itzik austeke, begira-begira...

—Motell, Txina'n euskeraz aztuta etorri al aiz? edo-ta mutu al ago?

Bañan, egia esan, etzitzaidan arrotz gure lagunaren mututa-sun ura ere —alako trantzeetako aren mutusasuna—. Olaxe eza-gutu genduan guk, lenengoz ezagutu genduan; olaxe beti. Mu-tu; edo ixil-zale beintzat. Begiak bakarrik zituan berritsu. Ez-pañetako irri-murritza, berriketari. Mingaña, mutu.

Alako batean, orratik, autsi zuan bere mututasuna. Nola nen-gon galdetzeko xoil-xoilik izan zan aren lenengo itza. Nola nen-gon. Goxo-goxo, maite-maiteki... galde uraxe egitea beste egite-

korik ekarri izan ez balu bezela Txina'tik, Txina'ko urruti-urru-
ti aietatik...

* * *

Bañan oraindik ez diot esan irakurleari, zein dan gure Etxe
berri au.

Aita Francisco Etxeberria, andoaindarra, Iesu-laguna. Txina-
ko mixiolaria; orain andik botea; Gabon-aurrean Erroma'tik
oneratua. Aspaldiko gure ezaguna. Gerra-aurreko apaiz euskal-
dunon ezagun aundia. Bera ere oraindik apaiz zala, asteroko
"Argia" ospatsuaren zuzendari izandakoa. Eta "Argia" artatik.
mixiolari joateko, "agur" oroigarri bat esanda joana. Askok eta
askok bait-daukate gogoan "agur" gogoangarri ura.

* * *

Txina'n gorriak ikusi-bide-ditu. Gorriak eta "gorriak". Gorri-
-artean arrixku askotan arkitu izan dala aditzea ba'degu. Bizia
galtzeko arrixkuan. Bere ezpañetako irri-murritz eta mingañeko
ixiltasunari eskerrak, atera izan bait-da onik arrixku guzti aietat-
tik. Ala degu entzuerara.

Bañan azkenik arrixku guzietatik onik aterata, Gabon-au-
rrean ementxe etorri zaigu.

* * *

—Noiz arteko?

—Puska baterako, noski.

—Nun egoteko?

—Ez dakit, ba.

—Zertan ari bear?

—...geroxeago-edo jakingo dezute.

Etzait iñoiz atsegin izan, besteren ixil-kontuetan naasterik, eta
ez nion ezer geiagorik galdetu nai izan. Bañan, berak, alako ba-
tean —nunbait gure aurrean itz-murritzegei agertzeko bildurrez-
edo—,

—...tira ba: berdin, asko luzatu gabe jakingo dezute-ta, gauza
jakingarria ta pozkarria ere ba'da-ta, *Itun zarra* argitaltzera eto-
rri naiz; Aita Olabide zanaren *Itun-Zarra* argitaltzera; Erroma'n
eman didate enkargu.

Zer esanik ez da, berri arek poz aundia eman zigula.

* * *

Irakurleak ba'daki, Aita Olabide zanak nolako lanak egin zizkigun Euskeraren soro zabalean. Bat, batez ere, guztien gañean aipagarri: *Itun berria*, Itun Berriaren euskeraltzea. Urte askotako lana. 1931'gnean argitaratua. Loyola'ko bakardi txukunean, xirriki-xarraka, esan oi danez, xirriki-xarraka astiro-astiro egiña, eta ondotxo burutua, eta apainki irarria ta ospe aundiz zabaldua. Ospe aundiz, eta askoren eredu bezela zabaldua. Asko ta asko izan bait-dira geroztik Olabide'ren eredu oni jarraituz, aren estiloa artu dutenak beren literatur-lanetan.

* * *

Arrera ona egin zitzaion, beraz, *Itun Berri* ari, baztar guztietan. Eta gure Aita Olabide adoretzuak, Berriari egindako arrera ikusi zuanean, Zarrari ere eskua erastea erabaki zuan. Lan gaitza, benetan. Beneditano batentzako lana. Bañan, beneditano ez bazan ere, alatsuko arretaduna bait-zan gure Aita gazteiztarra lanerako. Lanik gaitzenai ekiteko adore ta kuraia zuana. Eta, bein ekin ezker, burutzeko gañera.

1931'gnean izan zan Berriaren argitaltzea. Errepublikaturtean. Eta andik bereala izan zan Iesu'ren Lagundikoen sakabanatzea. Eta —norapait-bearrean— gure Aita Olabide'k Arantzazurako eskabidea egin zuan. Nunbait antxe burutuko zuan, beste iñun ez bezela, bere egitekoa. Bakardi ederra. Liburutegi ondo ornitua. Lagun-arte goxoa. Arantzazu... Eta araxe joan zan. Eta antxe jarraitu zion, lendik pixkatxoren bat asirik-edo zeukan lan luze bañan atsegiñari.

Andik ere joatea etorri zitzaion, ordea. Gerra zan. Eta, beste asko bezela, berak ere atzerrira joan bearra izan zuan. Eta Frantzia'ko Tolosa'ra zuzendu zituan bere pausuak. Antxe osatuko zituala, emen astitako lanaren orriak... Eta, esanda egin, antxe bukatu al izan zituan.

...Itun Zarra eginda zegon. Aita neka-gaitzak burutua zeukan bere egitekoa. Bañan uraxe izan zan Aita Olabide'ren *Nunc dimittis*-ordua. "Lana bukatu; zerurako bidea artu". Ba'dirudi, beste egiteko gabe, lan artarakoxe autaturik zeukala gure Jaunak Euskerari Biblia'ren euskeralpenik garbiena ta bikañena emateko.

Ez goaz emen A. Olabide'ren lanaren kritika egitera. Ari buruzko berri on bat ematera baizik. "Laister argitaratuko dala". Ala esan zigun Aita Etxeberria'k, orain illabete bi. Bera ortaraxe etorria zala Txina'tik.

—Propiyo ortaraxe etorria, beraz? Baiki, baiki!

* * *

Urte egokia, benetan, ortarako. Urte egokia, diogu, Iesu'ren Lagundiko Aitaentzat. San Ignazio il zaneko lareungarren urtea...

Aspalditxoan euskerazko lanetan atzera xamar ikusten genituan gure Aita agurgarriak. Ez dakigu zergatik. Bear bada, errietako sermoi-lanetarako ere atzendu xamarrak dabiltzalako. Errietako sermoi-lanak, erriaren izkuntza lantzera asko beartzen baitdu. Bear bada, Lagundiko "gaia" baserrietan baño kalean geiago billatzen dutelako. Dana dala. Ikastoletara eta katedraetara askotaz ere makurtuago arkitzen ditugu gaur dan egunean, antziña ain sermoilari sonatuak ziranak.

Gure txiki-denboran, gure errian, Jesuita-izena etzan izen eza-guna. Jesuitari "mixiyua" esan oi genion guk. Aiek ziran guretzat *antonomastice* mixiolariak, ots, predikariak: A. Iburguren bat eta, A. Laskibar bat eta, A. Aizpuru bat eta... Gaur, beste esku batzuetara igarorik ikusten degu mixiolaritzaren lema, predikaritzaren endaitza. Bakoitzak daki zer ari dan. Guk ez diogu iñori, bere etxean nai duana egiteko eskubiderik ukatuko. Bañan gauzak nola diran esan, bai. XVIII gizaldiko Aita Mendiburu bat eta, Aita Kardaberatz bat eta, errikoiago ziran. Ola ziran, baita, euskaltzaleago ere.

Dana dala, San Ignazio'ren urtebetetze onetan, azkeneko urte otan oitu baño euskaltzaleago arkitzen ditugu gure Iesu-lagunak. San Ignazio'ren bizitza bat itz-neurtuetan —gure Baxurko'ren lana— berak argitara dute; Aita Manzisidor'ek itz-lauz egindako San Ignazio'ren bizitza eder bat ere ba'dakigu ateratzear daukatena... Eta *Itun Zarra* gañera. Au batez ere.

* * *

Bilbao'n egin bearra da argitaltzea. Ango Provinciari dagokio nunbait. Arabarra bait-zan gure Aita Olabide; eta Araba gaur Bizkaiarekin bat bait-da.

Gure A. Etxeberria ere Bilbao'n dago. Lanean asia onuzkero. Ez bait-da geldi egotekoa. Gure lanetan batez ere. Eta lana ondo egingo duan zalantza ikararik ez degu. Esku onetan dago.

—Eta zer dezute, ba, egin bearrik onezkero?

—Aita Olabide'k euskeratze-lana bukaturik utzi zigun. Bañan oraindik ba'da beste lan bat ere egin bearrik: "oarrak", argitaltze

katolikoetan oitzen diran oarrak. A. Arriola⁷k egin bear ditu. Eta nik euskeratu...

—Eta gañerantzeko prueba-zuzentze eta abar, ez?

—Bai.

—Lan polita zurea. Begi zorrotza bear ezik.

—Ba.

Eta, herriz ere parrez-parrez gelditu zitzaigun gure aspaldiko lagun zarra.

—Ia ba, len-bait-len ikusten degun burutua, ain irrikitzen itxaro degun bear bearreko lan bikain ori.

—Bai, bai. Eta ia zu ere len-bait-len osoki sendatua ikusten zaitugun...

Eta gure bixitaria, guri agur egin-da, aldameneko Ikastola batera joan zan bere Txina-egunetako lagun zar bati ikuste bat egi-tera.

—Agur, beraz. Gero ere elkarren berri izango diagu noski?

—Jaunari nai dakiola. Agur.

M. L.